

Scenariusz filmowej lekcji historii „Trzecie Powstanie”, dedykowany uczniom szkół podstawowych klas VII – VIII. Do wykorzystania w czasie zajęć on – line lub stacjonarnych.

Czas zajęć

2 x 45 minut.

Cele zajęć:

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: traktat wersalski, plebiscyt, międzynarodowe siły pokojowe, Polska Organizacja Wojskowa, Selbstschutz, strajki górnicze, hiperinflacja, linia Korfantego
- określa czas wydarzeń: masakra w Mysłowicach, I, II, III Powstanie Śląskie, koniec pierwszej wojny światowej, wojna polsko – bolszewicka
- przedstawia sytuację międzynarodową po zakończeniu I wojny światowej
- analizuje strukturę narodowościową Śląska i przyczyny ruchów antyniemieckich
- przedstawia przebieg III powstania śląskiego
- charakteryzuje postanowienia Rady Międzysojuszniczej dotyczące podziału Śląska
- omawia rolę postaci: Wojciech Korfanty, Roman Dmowski, Ignacy Paderewski, Loyd George, Henri Le Rond, Maciej Mielżyński.
- wymienia skutki powstań śląskich
- umiejscawia wydarzenia powstań śląskich.

Metody:

- elementy wykładu – praca z prezentacją multimedialną,
- pokaz 5 filmów ilustracyjnych,
- elementy pracy warsztatowej – analiza zdjęć, materiałów propagandowych i map,
- praca z mapą.

Formy pracy:

indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja PowerPoint „Trzecie Powstanie”
- filmy

FILM nr 1

https://youtu.be/glkN_Fsr8js

FILM NR 2

<https://youtu.be/g9fFC86MGJk>

FILM NR 3

<https://youtu.be/5NUOQr43XUI>

FILM NR 4

<https://youtu.be/vQtXY5MU5bE>

FILM NR 5

<https://youtu.be/Rw-UfppT5HQ>

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca – (5 min):

- czynności porządkowe
- przedstawienie projektu edukacyjnego Trzecie Powstanie na planszy i jego założeń
- ankieta PRETEST – badanie znajomości tematyki powstań śląskich przed lekcją.

Faza realizacyjna

- a. Wprowadzenie do tematyki. Omówienie zakończenia pierwszej wojny światowej, roli Ententy i państw ją tworzących. Przedstawienie Niemiec jako kraju uznanego za wyłącznie winnego wojnie. Przypomnienie założeń traktatu wersalskiego.
- b. Krótka historia ziem Śląskich – dzisiejsza lokalizacja tych ziem a 100 lat temu. Podkreślenie oddzielnej historii względem Polski, innego rozwoju politycznego, gospodarczego, kulturowego i językowego. Poczucie wyjątkowości Ślązaków względem reszty Niemiec.
- c. **Prezentacja 1 filmu: Koniec Wielkiej Wojny.** https://youtu.be/glkn_Fsr8js
- d. Analiza ludnościowa Górnego Śląska na początku XX wieku. Przedstawienie kwestii językowej i wspólnoty religijnej z resztą Polski.
- e. Poruszenie kwestii ekonomiczno – społecznej, w którym miejscu drabiny społecznej najczęściej byli Ślązacy? Dlaczego Śląsk był tak atrakcyjnym terenem dla Niemców i Polaków?
- f. Praca nad mapą i nazw miejscowości – mapa na slajdzie zawiera wszystkie wymienione w zagadce miejscowości.
- g. **Prezentacja 2 filmu: Pierwsze dwie próby** <https://youtu.be/g9fFC86MGJk>
- h. Omówienie sytuacji gospodarczej Niemiec po 1 WŚ. Wpływ reperacji wojennych na hiperinflację. Wzrost poczucia zagrożenia ekonomicznego ludności śląskiej.
- i. Wybuch niepokojów społecznych – 2 pierwsze powstania. Ich skutki – wzrost zainteresowania międzynarodowego sprawą Śląska, wycofanie wojsk niemieckich z tych ziem, powstanie

Scenariusz filmowej lekcji historii jest częścią zadania „Trzecie Powstanie na planszy” realizowanego dzięki współfinansowaniu ze środków Ministerstwa Obrony Narodowej

polsko-niemieckiej policji plebiscytowej APO. Omówienie wpływu wojny polsko – bolszewickiej na możliwości działania Polski na Śląsku.

- j. Przedstawienie idei plebiscytu, porównanie ze współczesnym referendum i prawem międzynarodowym.
- k. Przedstawienie alianckich sił pokojowych i ich znaczenie dla rozwoju tego rodzaju formacji. Rola Komisji Rządzącej na kwestie podziału Śląska.
- l. Zagadka zdjęciowa – rozpoznawanie sił włoskich, brytyjskich (w tym szkockich w tradycyjnych spódnicach), francuskich.
- m. **Prezentacja 3 filmu: Plebiscyt** <https://youtu.be/5NUOQr43XUI>
- n. Praca nad materiałami propagandowymi – niemieckimi i polskimi. Wyszukiwanie stereotypów i emocji. Analiza sposobu przedstawiania przeciwnika w propagandzie. Punkty odniesienia do ważnych dla obu stron aspektów (konflikt narodowościowy, społeczny, ekonomiczny).
- o. Omówienie wyników plebiscytu i wstępnej decyzji Ententy dotyczącej podziału (tylko kilka pogranicznych powiatów dla Polski).
- p. **Prezentacja 4 filmu: Wybuch III Powstania** <https://youtu.be/vQtXY5MU5bE>
- q. Kto stał na czele ruchu śląskiego i Powstania? Analiza przyczyn dla których Polska nie mogła się oficjalnie zaangażować w Powstanie i sposoby na wspieranie Powstania. Przedstawienie planów operacyjnych powstańców oraz omówienie ich przygotowania.
- r. Omówienie reakcji sił pokojowych (wsparcie Francuzów i starcia z Włochami). Osiągnięcia pierwszej fazy Powstania.
- s. **Prezentacja 4 filmu: Eskalacja Powstania i jego konsekwencje** <https://youtu.be/Rw-UfppT5HQ>
- t. Rozejmy z Niemcami, interwencje Ententy, niemiecka kontrofensywa i bitwa pod Górą Św. Anny. Wprowadzenie pojęć Freikorps i Selbstschutz wraz z wyjaśnieniem dlaczego nie interweniowała regularna armia niemiecka (jako naruszenie zasad traktatu wersalskiego).
- u. Omówienie finalnej interwencji alianckich sił pokojowych i decyzji dotyczącej finalnego podziału. Przedstawienie obszaru który przypadł Polsce i jego wpływu na polską gospodarkę i proces odbudowy.

Faza podsumowująca (10min):

- a. Współczesne dziedzictwo powstań śląskich.
- b. Pytania i odpowiedzi.
- c. Ankieta POSTTEST – test przyswojonych informacji.